

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Zbigniew Puskarski

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

Protokolant Małgorzata Czarторыska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Roberta Tarsalewskiego
w sprawie **S. M.**

skazanego z art. 296 § 2 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 9 stycznia 2024 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego,

od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 9 listopada 2022 r., sygn. akt II AKa 49/22

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 14 października 2021 r., sygn. akt III K 320/18,

**1. uchyla zaskarżony wyrok w stosunku do skazanego S. M., nadto
w stosunku do tego skazanego także wyrok Sądu Okręgowego we
Wrocławiu i w tym zakresie przekazuje sprawę temu Sądowi do
ponownego rozpoznania;**

2. zarządza zwrot S. M. wniesionej opłaty od kasacji.

[PGW]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 października 2021 r., sygn. akt III K 320/18, Sąd Okręgowy we Wrocławiu uznał S. M. za winnego: 1) czynu z art. 296 § 2 k.k. w zw. z art. 296 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., za który wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 200 stawek dziennych każda po 100 zł; 2) czynu z art. 76 § 1 k.k.s. i art. 62 § 2 k.k.s. i art. 61 § 1 k.k.s. w zw. z art. § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. i w zw. z art. § 1 k.k.s. za który wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 300 stawek dziennych każda po 100 zł;; 3) czynu z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 271 § 1 i 3 k.k. i art. 273 k.k. i art. 77 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 8 § 1 k.k.s. za który wymierzył mu karę dwóch lat pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 300 stawek dziennych każda po 100 zł. Po połączeniu kar jednostkowych wymierzonych za czyny wskazane w punktach pierwszym i trzecim wyroku Sąd wymierzył S. M. w ich miejsce karę łączną 3 lat pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w wymiarze 400 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100 zł. Ponadto, zobowiązał oskarżonego do zapłaty kwoty na rzecz pokrzywdzonego – [...] Sp. z o.o. z/s we [...] 510.000 złotych.

Po rozpoznaniu apelacji prokuratora oraz obrońców S. M. i drugiego z objętych wyrokiem oskarżonych, wyrokiem z dnia 9 listopada 2022 r., sygn. akt II AKa 49/22 Sąd Apelacyjny we Wrocławiu zmienił zaskarżone orzeczenie w stosunku do S. M. w ten sposób, że kwalifikację prawną czynów przypisanych mu w punktach pierwszym i trzecim wyroku uzupełnił o art. 4 § 1 k.k. W pozostałej części Sąd odwoławczy utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu wywiódł obrońca skazanego, zarzucając mu:

„I. rażąco obrazę przepisów prawa procesowego, która mogła mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, przez naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., poprzez brak należytego rozważenia przez Sąd odwoławczy zawartego w apelacji obrońcy zarzutu tj. art. 4 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. i tym samym dokonanie oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w

sposób dowolny, sprzeczny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego poprzez założenie, a priori przez Sądy obu instancji sprawstwa i winy oskarżonego i dokonywanie ustaleń nieadekwatnych do obiektywnej rzeczywistości, uznawanie jedynie faktów świadczących na niekorzyść oskarżonego, przy jednoczesnym pominięciu okoliczności przemawiających na jego korzyść, w tym przede wszystkim wyjaśnień oskarżonego, co doprowadziło do nieuzasadnionego przyjęcia, iż oskarżony dopuścił się zarzucanych mu czynów,

II. rażąco obrazę przepisów prawa procesowego, która mogła mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, poprzez brak należytego rozważenia zarzutu obrońcy w zakresie zarzutu a to art. 6 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. i art. 170 § 1 k.p.k. oraz 167 k.p.k. w zw. z art. 366 § 1 k.p.k., poprzez oddalenie wniosków dowodowych zgłoszonych przez oskarżonego w toku postępowania, a tym samym pozbawienie oskarżonego realizacji przysługującego mu prawa do obrony, co spowodowało ustalenie stanu faktycznego w istocie wyłącznie na dowodach zawnioskowanych przez oskarżyciela w akcie oskarżenia, w sytuacji gdy oskarżony złożył wniosek o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z kilkudziesięciu świadków, którzy posiadają wiedzę zarówno w zakresie zdarzeń objętych aktem oskarżenia, jak i posiadających wiedzę w zakresie mechanizmów i sposobu prowadzenia przez oskarżonego działalności gospodarczej przez kilkanaście lat, celem ustalenia, że wszelkie czynności i działania oskarżonego zmierzały wyłącznie do ratowania kondycji spółek i ich wzrostu gospodarczego, jak i również w rzeczywistości pominięcie treści dowodu z kilku tysięcy dokumentów, które potwierdzały okoliczność, iż oskarżony prowadził prężnie rozwijającą się działalność gospodarczą i w sytuacji pogorszenia się kondycji spółki podejmował działania celem jej ratowania, co doprowadziło do nieuzasadnionego przyjęcia, iż oskarżony dopuścił się zarzucanych mu czynów, podczas gdy zgodnie z art. 433 § 2 k.p.k. kompleksowe rozważenie przedmiotowych zarzutów doprowadziłoby Sąd II Instancji do prawidłowego i odmiennego wniosku, iż obrońca wskazał realny sposób naruszenia art. 2 § 2 k.p.k. i art. 170 § 1 k.p.k. oraz 167 k.p.k. w zw. z art. 366 § 1 k.p.k., jak również

skutki takiego naruszenia, zaś kontrola odwoławcza w przedmiotowej sprawie była w ocenie skazanych niepełna,

III. rażąco obrazę przepisów prawa procesowego, która mogła mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, przez naruszenie, a to art. 201 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. poprzez zaniechanie przeprowadzenia z urzędu dowodu z opinii innego biegłego, w sytuacji gdy opinia wydana przez biegłego L. P. jest niepełna i niejasna, biegły sam w treści opinii wskazał, iż „realizacja transakcji przeniesienia praw użytkowania wieczystego oraz prawa odrębnej własności budynków nieruchomości oznaczonych księgami wieczystymi (...) o łącznej wartości 34.520.000,00zł z firmy [...] Sp. z o.o. na rzecz firmy [...] Sp. z o.o. w zamian za przystąpienie przez firmę [...] Sp. z o.o. do spółki [...] Sp. z o.o. i objęcie w niej 100 udziałów mogła służyć jako początek mechanizmu próby uzyskania zwrotu podatku VAT od Urzędu Skarbowego z tyt. transakcji”, a zatem sam biegły wskazuje, iż transakcja ta mogła służyć jako początek mechanizmu, a nie wskazał, iż transakcja ta służyła wprost, przez co wnioski opinii są niejasne i nie wskazują na sprawstwo oskarżonego, co powinno prowadzić do rozstrzygnięcia wątpliwości na korzyść oskarżonego,

IV. naruszenie przepisów postępowania, które miały istotny wpływ na treść wydanego rozstrzygnięcia, a to art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w sposób dowolny i zaniechanie rozważenia przez Sąd działania oskarżonego w warunkach kontratypu ryzyka gospodarczego, Sąd zaniechał ustalenia w oparciu o abstrakcyjny i obiektywny model zachowania granicę dopuszczalnego ryzyka w danych okolicznościach i nie odniósł tej okoliczności do stopnia ryzyka stwierdzonego w danej sprawie, co skutkowało nieuzasadnionym przyjęciem, że oskarżony dopuścił się zarzucanego mu czynu, podczas gdy oskarżony wszelkie czynności związane z prowadzeniem i zarządzaniem spółkami podejmował celem ratowania kondycji spółek, a działania te były ekonomicznie uzasadnione.

V. naruszenie przepisów postępowania, które miały istotny wpływ na treść wydanego rozstrzygnięcia, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., poprzez brak należytego rozważenia przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu

zawartego w apelacji obrońcy zarzutu względem art. 5 § 2 k.p.k. poprzez rozstrzygnięcie w sprawie wątpliwości dotyczących dopuszczenia się przez skazanych zarzuconych im czynów, podczas gdy zgodnie z art. 433 § 2 k.p.k. kompleksowe rozważenie przedmiotowego zarzutu doprowadziłoby Sąd II Instancji do prawidłowego i odmiennego wniosku, iż w przedmiotowej sprawie zachodzą wątpliwości względem dopuszczenia się zarzuconych skazanemu czynów zabronionych, które to prowadzi do istotnego wpływu na treść orzeczenia w postaci przypisania S. M. popełnienia czynów, (biegły wskazał: transakcja ta mogła służyć jako początek mechanizmu),

VI. rażąco niewspółmierność kary 3 lat pozbawienia wolności i 400 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 100 zł, podczas gdy prawidłowa ocena wszystkich okoliczności sprawy, a także właściwości i warunków osobistych oskarżonego, uzasadniała wymierzenie kary w łagodniejszym wymiarze.” A także:

„obrazę przepisów postępowania, a to art. 29 § 1 k.p.k. poprzez rozpoznanie sprawy w składzie sprzecznym z przepisami ustawy, albowiem przy rozpoznawaniu sprawy brała udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, co w konsekwencji spowodowało naruszenie niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, a w konsekwencji doprowadziło do nieważności postępowania w myśl art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.”

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o:

„I. uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu w całości w stosunku do S. M. oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu i uniewinnienie skazanego od zarzucanych mu czynów, ewentualnie

II. uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu w zaskarżonej części oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania; *ewentualnie*

III. uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu w zaskarżonej części i przekazanie sprawy sądowi II instancji do ponownego rozpoznania.”

W odpowiedzi na kasację, prokurator wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesienie przez obrońcę skazanego kasacji doprowadziło do uchylenia zaskarżonego wyroku i zmienionego nim wyroku Sądu I instancji, jednakże rozstrzygnięcie to zapadło poza granicami zaskarżenia, z uwagi na wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt. 10 k.p.k. Zgodnie bowiem z art. 536 k.p.k. Sąd Najwyższy uprawniony i zobowiązany jest do orzekania poza granicami wskazanymi w kasacji w razie stwierdzenia wystąpienia tzw. bezwzględnych przyczyn odwoławczych. Oznacza to, że sąd kasacyjny za każdym razem musi dokonać kontroli kasacji nie tylko w ramach zarzutów, ale także w kontekście uchybień wymienionych w 439 § 1 k.p.k.

Jak wynika z akt sprawy w toku postępowania ujawniły się podstawy do uznania, że wobec oskarżonego zachodzą uzasadnione wątpliwości co do stanu jego zdrowia wskazujące w rozumieniu art. 79 § 1 pkt. 4 k.p.k. na obronę obligatoryjną, a mimo tego postępowanie przed sądem I instancji prowadzone było w znacznej mierze bez obecności obrońcy.

W toku postępowania przygotowawczego wydane zostało przez prokuratora postanowienie o zasięgnięciu opinii co do stanu zdrowia podejrzanego S. M. (k. 4551 tom XXIII.) W sporządzonej w celu realizacji postanowienia prokuratora opinii sądowo psychiatrycznej z 13 sierpnia 2018 r. (tom XXIV k. 4616), biegli wskazali, że tempore criminis podejrzany „nie miał zniesionej ani ograniczonej w stopniu znacznym zdolności rozpoznania znaczenia zarzucanych mu czynów i pokierowania

swoim postępowaniem - nie zachodzą warunki art. 31 par. 1 lub 2 kk.” Wskazali wszakże jednocześnie, że stan zdrowia pozwala podejrzanemu na udział w postępowaniu ale „Z uwagi na rozpoznanie zaburzeń afektywnych dwubiegunowych wymaga pomocy obrońcy.” W opinii uzupełniającej z 27 sierpnia 2018 r. biegli wskazali nadto, że podejrzany może przebywać w warunkach pawilonu mieszkalnego AŚ (k. 4652). Dodatkowo w opinii sądowo-psychiatrycznej uzupełniającej z 4 września 2018 r. biegli, po analizie dodatkowej dokumentacji medycznej, potwierdzili opinię z dnia 13 sierpnia 2018 r., oraz wskazali ponownie, że warunki z art. 31 § 1 i 2 k.k. nie zachodzą (k. 4738). W ocenie Sądu Najwyższego w sposób niewątpliwy doszło zatem z chwilą wydania postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłych do ujawnienia w sprawie przesłanek z art. 79 § 1 pkt. 4 k.p.k., tj. uzasadnionych wątpliwości co do tego, czy stan zdrowia psychicznego pozwala podejrzanemu na udział w postępowaniu i prowadzenie obrony w sposób samodzielny oraz rozsądny. Następnie wątpliwości te znalazły swoje potwierdzenie w wydanej przez biegłych opinii sądowo-psychiatrycznej.

Jeszcze przed dopuszczeniem dowodu z opinii sądowo-psychiatrycznej, a także na późniejszych etapach postępowania przygotowawczego i sądowego podejrzany, a następnie oskarżony korzystał z pomocy obrońcy z wyboru. Przewód sądowy w sprawie rozpoczęty został 24 stycznia 2019 r. (tom XXXI, k. 6248). Obrońca nie był jednak obecny na zdecydowanej większości terminów rozprawy przed Sądem I instancji między kwietniem 2019 r., a listopadem 2020 r., był jednak obecny na otwarciu przewodu sądowego oraz na kilku ostatnich terminach rozprawy, włącznie z tym na którym zamknięto przewód sądowy (k. 7341, tom XXXVIII). Jak wynika z protokołów rozpraw na większości jej terminów, w tym wielu na których prowadzono postępowanie dowodowe, oskarżony składał oświadczenie, o tym, że wyraża zgodę na nieobecność obrońcy, a sąd oświadczenia te akceptował oraz prowadził w dalszym ciągu rozprawę. Oskarżony aktywnie uczestniczył w postępowaniu dowodowym, był obecny prawie na wszystkich terminach, zadawał pytania, formułował wnioski, w tym wnioski dowodowe, składał je zarówno ustnie, jak i pisemnie. Wyrażał w każdym przypadku zgodę na samodzielny udział w rozprawie. Jeśli oskarżony nie godził się na udział w rozprawie bez obrońcy, to Sąd uwzględniał jego prośbę (ostatni termin rozprawy – k. 7341). Udział obrońcy był z kolei

zapewniony w toku postępowania odwoławczego, albowiem już w zarządzeniu o wyznaczeniu rozprawy uznano obecność obrońców S. M. za obowiązkową (k. 7544, tom XXXVIII). Na rozprawie odwoławczej 9 listopada 2021 r. obrońca był obecny (k. 7558).

W świetle powyższego niewątpliwym jest, że na etapie postępowania przed sądem I instancji doszło do wystąpienia uchybienia z art. 439 § 1 pkt. 10 k.p.k., polegającego na pozbawieniu oskarżonego, wobec którego zachodziły przesłanki z art. 79 § 1 pkt. 4 k.p.k., udziału obrońcy w postępowaniu sądowym. Treść opinii biegłych wywołana postanowieniem prokuratora w postępowaniu przygotowawczym w sposób jednoznaczny potwierdza wystąpienie okoliczności, o których mowa w art. 79 § 1 pkt. 4 k.p.k., tj. uzasadnionych wątpliwości co do stanu zdrowia podejrzanego, a następnie oskarżonego, które nie pozwalały na udział w postępowaniu i prowadzenie obrony w sposób samodzielny, a więc aktualizowały obronę obligatoryjną oskarżonego. Skoro zaś zachodził przypadek obrony koniecznej to z mocy przepisu art. 79 § 3 k.p.k. udział obrońcy w rozprawie był konieczny i dotyczył każdego terminu rozprawy (zob. wyrok SN z 10 października 2001 r. II KKN 581/98).

Konsekwentnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że dopuszczenie dowodu z opinii biegłych lekarzy psychiatrów o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego jest równoznaczne z istnieniem „uzasadnionej wątpliwości” co do jego poczytalności i powoduje obligatoryjną obronę (por. uchwała SN (7) z 16 czerwca 1977 r., VII KZP 11/77, OSNKW 1977/7–8, poz. 68). Co więcej, jednoznaczna treść przepisu art. 79 § 4 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2015 r. wskazuje, że obrona obligatoryjna ustaje dopiero z chwilą wydania przez sąd postanowienia, że udział obrońcy nie jest obowiązkowy (zob. wyrok SN z 16 stycznia 2018 r., V KK 450/17 oraz wyrok SN z 7 kwietnia 2022 r., II KK 59/22). Zatem w razie ujawnienia się wątpliwości, o jakich mowa w art. 79 § 1 pkt. 3 i 4 k.p.k., wywołanych postanowieniem prokuratora albo sądu o dopuszczeniu opinii sądowo-psychiatrycznej o stanie zdrowia oskarżonego, obalenie domniemania ich wystąpienia możliwe jest jedynie poprzez wydanie w trybie art. 79 § 4 k.p.k. postanowienia przez sąd, zarówno w postępowaniu przygotowawczym, jak i sądowym. Co więcej, takie stwierdzenie przez sąd, że udział obrońcy nie jest obowiązkowy staje się skuteczne procesowo dopiero od tego momentu i nie może wywoływać skutku z mocą wsteczną, a więc także sanować ew. wcześniejszych uchybień w tym zakresie.

W aktach sprawy brak postanowienia sądu wydanego w trybie art. 79 § 4 k.p.k. Podkreślić jednak trzeba, że na gruncie stanu faktycznego tej sprawy byłoby ono także niewystarczające do obalenia domniemania potrzeby zapewnienia oskarżonemu obrony koniecznej. Skoro bowiem w treści opinii biegłych wprost wskazano na wynikającą ze stanu zdrowia potrzebę zapewnienia podejrzanemu (oskarżonemu) pomocy obrońcy, to obalenie domniemania o którym mowa w art. 79 § 1 pkt. 4 k.p.k. i wydanie postanowienia sądu o tym, że udział obrońcy nie jest obowiązkowy możliwe byłoby dopiero po ewentualnym uzyskaniu późniejszej opinii biegłych lekarzy psychiatrów, wskazujących na ustanie albo brak podstaw do oceny, że obrona jest konieczna. Podstawą decyzji sądu, o której mowa w art. 79 § 4 k.p.k., musi być bowiem zawsze akceptacja opinii biegłych lekarzy psychiatrów. Wykładnia wskazanego przepisu potwierdza to w sposób jednoznaczny, skoro wydanie postanowienia w trybie art. 79 § 4 k.p.k. możliwe jest wtedy, gdy sąd uznaje opinię biegłych lekarzy psychiatrów „za uzasadnioną”. W konsekwencji, jeśli z opinii biegłych wynika, że zachodzą przesłanki o których mowa w art. 79 § 1 pkt. 3 lub 4 k.p.k. to do czasu uzyskania odmiennej opinii biegłych psychiatrów sąd nie ma podstaw do stwierdzenia, że udział obrońcy w postępowaniu nie jest obowiązkowy. Zatem w niniejszej sprawie także ewentualne wydanie postanowienia sądu stwierdzającego brak podstaw do obrony obowiązkowej, w sytuacji braku nowej odmiennej opinii biegłych psychiatrów, nie mogłoby wywołać skutków prawnych, a postępowanie prowadzone bez udziału obrońcy nadal obarczone byłoby bezwzględną podstawą odwoławczą.

Dodać trzeba, że obowiązek wydania postanowienia w trybie art. 79 § 4 k.p.k. nie jest ograniczony wyłącznie do sytuacji, gdy oskarżonemu wyznaczono obrońcę z urzędu, ale dotyczy również takiego układu procesowego, gdy oskarżony ustanowił obrońcę z wyboru (wyrok SN z 9 grudnia 2021 r., II KK 125/22). Jak się wreszcie trafnie wskazuje „Zgoda (...) oskarżonego w przypadku obrony obligatoryjnej na rozpoznanie pod nieobecność wszystkich obrońców nie ma skutecznej mocy prawnej i powoduje zawsze bezwzględną przyczynę odwoławczą.” (por. D. Świecki, *Komentarz do art. 117a k.p.k.*, w: *Kodeks postępowania karnego. Komentarz, tom I*, Warszawa 2022).

Stwierdzenie wystąpienia wskazanego wyżej uchybienia w postępowaniu przed sądem I instancji, niezależnie od zakresu zaskarżenia i podniesionych w kasacji zarzutów, obligowało Sąd Najwyższy do uchylenia wyroku Sądu odwoławczego i poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu i przekazania sprawy temu ostatniemu Sądowi do ponownego rozpoznania. Rozpoznanie podniesionych w kasacji zarzutów okazało się w tej sytuacji przedwczesne i zbędne. Prowadząc ponowne postępowanie, korzystając przy tym z możliwości ograniczenia konieczności przeprowadzenia bezpośrednio dowodów w granicach przewidzianych prawem, w tym w zakresie przekazania sprawy do ponownego rozpoznania oraz w zakresie w jakim ich pierwotne przeprowadzenie nie było obarczone ujawnioną w tej sprawie wadą, Sąd Okręgowy we Wrocławiu zobowiązany będzie zgodnie z art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. do zastosowania przedstawionych zapatrywań prawnych, a zatem m.in. do oceny potrzeby udziału obrońcy oskarżonego w rozprawie w rozumieniu art. 79 § 1-3 k.p.k. i do czuwania na realizacją prawa oskarżonego do obrony w zakresie wymaganym przepisami prawa, a więc także tam, gdzie przeradza się ono w istocie w obowiązek obecności obrońcy oskarżonego w rozprawie głównej.

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[PGW]

[ał]